

Erklæring vedrørende atomvåbens ulovlighed

Af »Lawyers' Committee on Nuclear Policy« (USA)

Menneskeheden har nået et kritisk stadium i sin arts historie. De eksisterende atomvåbenarsenaler vil potentielt kunne tilintetgøre en stor del af verdens befolkning, lægge mægtige områder af Jordens overflade øde og forgiftede hen og fremkalde uforudselige og ukontrollerbare virkninger på livets karakter og på omverdenen. Kort sagt, atomvåbnene truer menneskehedens overlevelse.

Til trods herfor drøftes brugen af atomvåben, som engang blev anset for utænkkelig, mere og mere alvorligt af toneangivende politikere i USA. Med præsidentdirektiv 59 er USA faktisk officielt gået over til en »strategi imod militærkræfter« (»counterforce«), en strategi, der opererer med brugen af atomvåben (herunder førstebrug) i en række konventionelle og atomare krigssituationer. Dette skift i atomkrigsstrategien må give anledning til så meget desto større bekymring, når man holder sig Reaganadministrationens standpunkt for øje, ifølge hvilket USA må være parat til at beskytte sine nationale interesser, hvornår og hvor de end måtte være truede, om nødvendigt gennem brugen af nationens atomkrigsstyrker. Således har der i USAs officielle politik udviklet sig den antagelse, at brugen af atomvåben vil være legitim og effektiv, hvis det drejer sig om at vende billedet omkring situationer i verden, hvor tingene efter USAs opfattelse går imod nationens interesser.

En sådan atomkrigsstrategi er snarere egnet til at bringe os nærmere atomkrigens afgrund end til at sikre freden, således som det påstås. At holde fast ved en option om begrænset atomkrig indebærer en dramatisk udvidelse af muligheden for brug af atomvåben i krisesituationer. Desuden er det en højst tvivlsom antagelse, at det vil være muligt at hindre, at en begrænset brug af atomvåben eskaleres til en total atomkrig; det er påvist af talrige eksperter. Vi er derfor af den opfattelse, at atomkrigens spøgelse bliver sta-

dig mere truende, og at vi alle således er blevet opfordret til at gennemtænke spørgsmålet om atomvåbnenes folkeretlige status forfra, fra bunden.

...

En grundsten i krigsfolkeretten er *Haagerkonventionen fra 1907*, i særdeleshed de bestemmelser, som er nedlagt i Haagerkonvention IV. USAs luftvåben fastslår i deres seneste publikation (1976) vedrørende folkeretten og den væbnede konflikt, at disse bestemmelser »stadig i dag udgør grundlaget for den moderne ret i tilfælde af væbnet konflikt«. En afgørende grundsætning i disse bestemmelser er forbuddet mod vilkårlig og forskelsløs ødelæggelse. Eksempelvis forbydes »angreb eller bombardement mod ubefæstede byer, landsbyer, (selv enkelte) beboelses-ejendomme eller bygninger – ligegyldigt med hvilke midler«.

Den globalt anerkendte *Genèvekonvention fra 1949* betød en fornyelse af bestemmelserne fra 1907 og på væsentlige punkter en underbygning af dem. Fremfor alt pålægger konventionen med hensyn til »beskyttelse af civilpersoner i krigstid« alle krigsførende parter den yderligere forpligtelse at garantere civilbefolkningens elementære behov såsom sundhed, sikkerhed og forsørgelse. Hovedsigtet med denne konvention er anerkendelsen af, at »en neutral (udefra kommende) hjælp forskelsløst kan ydes alle krigens ofre, herunder deltagere i stridskræfter, som på grund af sår, fangenskab eller skibbrud ophører med at være fjender og i stedet bliver lidende, hjælpeløse mennesker«. Brugen af atomvåben af enhver art ville ubestrideligt betyde en grov krænkelse af såvel 1907-reglerne som reglerne fra 1949.

Hertil kommer, at indskrænkningerne i udveksling af fjendtligheder traditionelt ikke blot gælder for de i traktaterne udtrykkeligt fastsatte bestemmelser. Med den stadige videreudvikling af krigsteknologien for øje in-